

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä. Ehdotetussa laissa on säännökset yhtiön tarkoituksesta, asemasta, tehtävistä, taloudellisista toimintaperiaatteista, omistajaohjauksesta, rahoituksesta sekä tiedonantovelvollisuudesta.

Esityksen mukaan Finpro Oy on Suomen valtion täysin omistama voittoa tavoittelematon ja julkisia palveluita tarjoava osakeyhtiö, joka jatkaa Finpro ry:n toimintaa. Finpro Oy:n omistajaohjauksesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Finpro Oy:n toiminnan tarkoituksena on suomalaisten yritysten kilpailukyvyyn, kansainvälistymisen ja viennin edistäminen, yritysten kansainväliseen kauppaan ja talouteen liittyvän osaamisen kehittäminen, ulkomaisten investointien ja pääomasijoitusten edistäminen Suomeen sekä ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun edistäminen, kehittäminen ja tutkiminen.

Esityksen tavoitteena on osana laajempaa Finpron toiminnan uudistamis- ja kehittämisprosessia yhtenäistää Finpro Oy:n lainsäädännöllinen asema muiden vastaavien työ- ja elinkeinoministeriön ohjaukseen kuuluvien organisaatioiden kanssa sekä vahvistaa yhtiön asema voittoa tavoittelemattomana ja julkisia palveluita tarjoavana yhtiönä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden lainsäädäntö	4
Tanska.....	4
Ruotsi.....	4
Norja.....	5
1.3 Nykytilan arviointi.....	5
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	5
2.1 Tavoitteet.....	5
2.2 Keskeiset ehdotukset.....	6
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	6
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	6
3.2 Henkilöstövaikutukset.....	7
3.3 Omistajaohjaus sekä elinkeino- ja innovaatiopoliittinen ohjaus.....	7
3.4 Kilpailupoliittiset vaikutukset.....	7
3.5 Yritysvaikutukset ja vaikutukset palvelujen käyttäjille	7
4 ASIAN VALMISTELU.....	8
4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto.....	8
4.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen.....	8
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ	10
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	10
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	10
2 VOIMAANTULO.....	10
LAKIEHDOTUS	11
Laki Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä.....	11

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Työ- ja elinkeinoministeriö on käynnistänyt elinkeinoelämän järjestöjen ja Finpro ry:n johdon kanssa valmistelun, jonka tarkoitus on muuttaa Finpro ry rekisteröidystä yhdistyksestä Suomen valtion kokonaan omistamaksi osakeyhtiöksi. Valtion toimesta perustetaan Finpro Oy -niminen osakeyhtiö, jonka jälkeen Finpro ry:n toiminnot varoineen, velkoineen ja vastuineen tullaan lahjoittamaan yhdistyksen sääntöjen ja yhdistyslain (503/1989) mukaisesti valtion täysin omistamalle Finpro Oy:lle. Uusi Finpro Oy jatkaa Finpro ry:n tehtäviä yhdistyksen harjoittaman toiminnan sisältöisenä.

Finpro ry on vuonna 1919 perustettu voittoa tavoittelematon rekisteröity yhdistys ja valtion-apuyhteisö, jonka tarkoituksena on parantaa suomalaisten yritysten kilpailukykyä, edistää niiden kansainvälistymistä, edistää ulkomaisia investointeja ja pääomasijoituksia Suomeen sekä kasvattaa ulkomaisten matkailijoiden virtaa Suomeen.

Finpro ry:n toiminta on jaettu kolmeen päätoimintoon, jotka ovat: 1) Export Finland, 2) Invest in Finland ja 3) Visit Finland. Export Finlandin tehtävänä on auttaa suomalaisyrityksiä kasvamaan ja menestymään kansainvälisillä markkinoilla, Invest in Finlandin tavoite on edistää ulkomaisia investointeja ja pääomasijoituksia Suomeen ja Visit Finlandin tehtävänä on ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun edistäminen, kehittäminen ja tutkiminen. Edellä mainittujen toimintojen lisäksi Finpro järjestää valtuuskuntavierailuja ja on mukana erillisrahoitteisissa projekteissa.

Finpro ry konserni muodostuu Finpro ry:stä, Kiinan Shanghaissa toimivasta FinChi Innovation Center Company Ltd:stä, USA:ssa toimivasta Finpro USA Inc -yrityksestä sekä Suomessa rekisteröidystä Finpro Oy:stä, jolla ei ole varsinaista toimintaa. Nykyinen Finpro ry:n omistama Finpro Oy tulee luovuttamaan toiminimensä valtion perustaman uuden Finpro Oy:n käyttöön.

Vuonna 2012 Invest in Finland -säätiön toiminnot siirrettiin Finpro ry:lle. Vuonna 2014 eriytettiin Finpro ry:stä sen harjoittama maksullinen konsulttitoiminta. Vuoden 2015 alussa Finpro ry:n toimialue laajeni myös matkailuelinkeinon edistämiseen ja Suomen matkailumaakuvan kehittämiseen, kun Matkailun edistämiskeskuksen operatiivinen toiminta liitettiin osaksi Finpro ry:tä. Finpro keskittyy julkiseen palveluun ja on nykyisellään lähes kokonaan valtion rahoittama. Finpro ry:n palveluksessa oli vuoden 2014 lopussa 176 henkeä, joista 95 Suomessa ja 81 ulkomailla.

Finpron ry:n toiminta ulkomailla on järjestetty juridisesti ja hallinnollisesti eri tavoin eri maissa. Suurin osa Finpro ry:n ulkomaan toimipisteissä työskentelevistä henkilöistä työskentelee suoraan Finpro ry:n alaisuudessa. Osa Finpro ry:n ulkomaantoiminnoista on organisoitu Suomen ulkomaanedustustojen yhteyteen, joissa työskentelevä henkilöstö toimii diplomaattistatuksella. Ulkoasianhallintolain (204/2000) 27 § mahdollistaa edustuston henkilökunnan jäsenenä toimimisen ja diplomaattistatuksen saamisen siitä huolimatta, että palvelussuhde ei ole julkisoikeudellisen yhteisön kanssa, jos tähän on erityisiä syitä ja henkilön tehtävät liittyvät ulkomaanedustuston toimintaan. Finpro ry:n muutos osakeyhtiömuotoiseksi ei vaikuta ulko-

asiainhallintolain näkökulmasta Finpron henkilöstön toimintamahdollisuuksiin ulkomaanedustustojen yhteydessä.

Finpro ry toimii keskeisenä osana Team Finland -verkostoa ja koordinoi palveluitaan yhdessä muiden kansainvälistyviä yrityksiä auttavien toimijoiden kanssa. Finpro ry:n toimintaa ohjaa yhdistyksen jäsenten sekä työ- ja elinkeinoministeriön valitsema hallitus, jonka tärkein tehtävä on linjata Finpron strategia ja valvoa sen toteuttamista. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa pääasiallisesti Finpro ry:n toiminnan rahoituksesta. Ministeriön tavoitelinjaukset ja strategiat yhdessä Team Finland -strategian kanssa vaikuttavat Finpro ry:n toimintaan tulosohjauksen kautta.

Finpro ry:n jäsenenä on noin 430 suomalaista yritystä, Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ry, Suomen Yrittäjät ry, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry sekä Teknologiateollisuus ry. Finpro ry on lähes täysin valtion rahoittama toimija ja osa työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) konsernia. Finpro ry toimii tiiviissä yhteistyössä suomalaisen innovaatioekosysteemin toimijoiden kuten Tekesin, Finnveran, ELY-keskusten ja ulkoministeriön kanssa.

Finpro ry:stä ei ole säädetty erillistä lakia, mutta sen valtionavustuksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella yleisavustuksesta ulkomaankauppaa, elinkeinopolitiikkaa sekä yritysten kansainvälistymistä edistäville yhteisöille (1301/2010).

1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden lainsäädäntö

Tanska

Tanskassa Finpro Oy:tä vastaava organisaatio on the Trade Council, tanskaksi Eksportrådet, joka on Tanskan valtion alainen organisaatio, jonka tehtävänä on edistää tanskalaisten yritysten vientiä sekä ulkomaisia investointeja Tanskaan. The Trade Council toimii Tanskan ulkoministeriön alaisuudessa. The Trade Council tarjoaa maksuttomia palveluita, räätälöityjä ratkaisuja sekä subventoituja ohjelmia asiakkailleen.

Finpro Oy:tä vastaavana matkailunedistämisorganisaationa toimii VisitDenmark, jonka toiminnasta on säädetty erityislaissa Lov om Visitdenmark. VisitDenmark toimii talous- ja elinkeinoministeriön alaisuudessa.

The Trade Council on pääasiassa Tanskan valtion rahoittama organisaatio, mutta se rahoittaa noin 29 % toiminnastaan maksullisista palveluistaan saamistaan tuloista. The Trade Council on perustettu lailla osana ulkoasianhallinnosta vuonna 2000 annettua lakia.

Ruotsi

Ruotsin Finpro Oy:tä vastaava organisaatio on nimeltään Sveriges Export och Investeringsråd, joka käyttää toiminimeä Business Sweden. Business Sweden on oikeushenkilö, joka on rekisteröity yhdistysmuotoisena oikeushenkilönä ruotsin kaupparekisteriin. Business Swedenin toiminta on jaettu neljään eri osa-alueeseen: 1) vienti-informaatio ja suurlähetystösuhteet, 2) vientikonsultointi, 3) vienninedistäminen sekä 4) investointiprojektit.

Business Swedenin omistavat Ruotsin valtio ja elinkeinoelämä yhdessä. Valtaosa Business Swedenin työntekijöistä on lähetettyjä työntekijöitä, joilla ei ole diplomaattistatusta. Ulkomaantoimistojen johtajilla on aina diplomaattistatus, mutta he ovat ulkoministeriön alaisia työntekijöitä. Maissa, joissa diplomaattistatusta ei ole saatu, Business Swedenillä on erilliset tytäryhtiöt.

Business Swedenin toiminnan rahoituksesta noin puolet tulee Ruotsin valtiolta ja toinen puoli konsulttitoimeksiannoista saaduista tuloista. Myös elinkeinoelämä osallistuu panoksellaan toiminnan rahoitukseen.

Finpro Oy:tä vastaavana matkailunedistämisenorganisaationa toimii VisitSweden, joka on rekisteröity osakeyhtiöksi. Yhtiöstä 50 % omistaa Ruotsin valtio ja 50 % matkailuelinkeinoa edustava Svensk Turism AB. VisitSweden toimii Ruotsin elinkeinoministeriön alaisuudessa.

Norja

Innovasjon Norge on suomalaista Finprota ja Tekesiä vastaava yhtiö, joka toimii eri ministeriöiden ja kuntien toimeksiantamana. Sen päätavoitteena on koordinoida yritys- ja yhteiskuntataloudellisesti kannattavaa elinkeino- ja kehitystoimintaa ja kehittää alueiden elinkeinomahdollisuuksia. Innovasjon Norge edistää innovaatioita ja yritysten kilpailukykyä, edistää norjalaisten yritysten toimintaa ulkomailla, edistää Norjaa matkailukohteena ja on mukana maaseudun aluekehityksessä.

Innovasjon Norge on perustettu siitä annetun erillislain avulla vuonna 2003. Innovasjon Norge on erillinen oikeushenkilö, jolla on oma toimialakohtainen vastuu päätöksistään. Yhtiön hallitus vastaa yhtiön toiminnasta ja yhtiön tuloksellisuudesta. Innovasjon Norgen pääomistaja on Norjan valtio, joka omistaa 51 % yhtiön osakkeista. Lopun yhtiön osakkeista omistavat Norjan maakunnat.

1.3 Nykytilan arviointi

Finpro ry on lähes täysin valtion rahoittama organisaatio, jonka ylintä päätösvaltaa käyttävät elinkeinoelämän edustajat. Yhdistyksessä pääsääntönä on jäsenten päätösvalta. Tämän vuoksi yhdistys ei ole valtion omistajaohjauksen kannalta optimaalinen organisaatiomuoto.

Finpro ry on kiinteä osa Team Finland -verkostoa, mutta sen itsenäinen asema yhdistyksenä ei mahdollista esimerkiksi pidemmälle vietyä tiedonvaihtoa ja yhteisiä tietojärjestelmiä muiden Team Finland -organisaatioiden kanssa.

Finpro ry:n toiminta on muuttunut pelkästään julkisia palveluita tuottavaksi yhteisöksi. Finpro ry:n yhtiöittäminen saattaisi loppuun tämän suunnitellun laajan uudistamis- ja kehittämisprosessin.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1 Tavoitteet

Esitetyllä lailla on tarkoitus lain tasoisella säännöksellä vahvistaa Finpro Oy:n tarkoitus ja asema, tehtävät, taloudelliset toimintaperiaatteet, yhtiön rahoitus sekä yhtiön tiedonantovelvollisuudet työ- ja elinkeinoministeriölle.

Finpro ry:n toimintojen siirto valtion omistamalle osakeyhtiölle sekä Laki Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä vahvistaisivat Finpro Oy:n asemaa tasavertaisena osana TEM-konsernia verrattuna muihin työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa oleviin organisaatioihin, joita ovat muun muassa Finnvera Oyj, Suomen Teollisuussijoitus Oy, VTT Oy sekä Tekes. Osakeyhtiömuotoinen toiminta mahdollistaisi yksinkertaisen hallinnon ja olisi valtion omistajaohjauksen kannalta optimaalinen organisaatiomuoto.

Työ- ja elinkeinoministeriön arvion mukaan laki Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä edesauttaisi lisäksi Finpro Oy:n toiminnan arvioimista yleishyödylliseksi ulkomailla, kun lainsäädännössä olisi selkeästi todettu, että Finpro Oy on voittoa tavoittelematon täysin Suomen valtion omistama yhtiö. Tämän lisäksi Finpro Oy:stä säädetyllä lailla olisi todennäköisesti positiivisia vaikutuksia diplomaattistatukseen saamiseen ulkomaan edustustojen yhteydessä toimiville Finpron Oy:n työntekijöille verrattuna tilanteeseen, jossa Finpro Oy toimisi yhtiönä, josta ei ole säädetty lakia.

Finpro ry:n toiminnan muuttaminen osakeyhtiömuotoisena toimivaksi edesauttaa lisäksi Team Finland -verkoston yhteisten palveluiden, asiakasprosessien ja sisäisten toimintamallien tehokasta toteuttamista. Finpro Oy:n asema työ- ja elinkeinoministeriön omistajaohjauksessa olevana yhtiönä mahdollistaisi pidemmälle viedyn yhteistyön Team Finland -organisaatioiden välillä muun muassa tietojenvaihdon ja yhteisten tietojärjestelmien muodossa. Lisäksi Finpro ry:n muuttaminen Finpro Oy:ksi todennäköisesti mahdollistaisi organisaatiolle identiteetin, joka edesauttaisi ulkomaankaupan yrityskokemusta omaavien ammattilaisten rekrytointia sekä pitäisi yllä elinkeinoelämän ja Finpron yhteistyösuhdetta paremmin muihin vaihtoehtoisiin juridisiin toimintamuotoihin verrattuna. Finpro ry:n yhtiöittäminen selkeyttäisi entisestään Finpron valtioneuvoston oikeudellista asemaa, kun valtioneuvoston myönnettäisiin täysin valtion omistamalle yhtiölle, josta on säädetty laki, jolla on vahvistettu yhtiön voittoa tavoittelematon ja julkisia palveluita tuottava asema.

Osana laajempaa Finpron toiminnan uudistusta Finpro ry:n yhtiöittämisellä ja esitetyllä lailla on positiivisia vaikutuksia niin asiakkaiden parempaan palveluun kuin Finpron toiminnan, hallinnon ja ohjauksen tehostumiseen.

Finpro ry:n toiminnan muuttaminen osakeyhtiönä toimivaksi ei juridisesti edellytä Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä säädettävää lakia, mutta työ- ja elinkeinoministeriön arvion mukaan lain säätäminen Finpro Oy:stä on perusteltua edellä mainittujen lain arvioitujen hyötyjen vuoksi.

2.2 Keskeiset ehdotukset

Esitetyllä lailla Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä säädetään, että Finpro Oy on valtion omistuksessa oleva osakeyhtiö, jonka omistajaohjauksesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Finpro Oy:n tehtävänä on auttaa suomalaisia yrityksiä kansainvälistymään, edistää ulkomaisia investointeja ja pääomasijoituksia Suomeen sekä edistää, kehittää ja tutkia ulkomailta Suomeen suuntautuvaa matkailua. Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa. Yhtiön mahdollinen voitto käytetään kokonaisuudessaan yhtiön tehtävien mukaiseen omaan toimintaan ja osaamisen kehittämiseen. Yhtiön toimintaan myönnetään valtioneuvoston talousarvioon otettavien määrärahojen rajoissa. Valtioneuvostuksesta säädetään valtioneuvostuslaissa (688/2011). Yhtiön on annettava työ- ja elinkeinoministeriölle sen pyynnöstä tietoja, jotka ovat tarpeen yhtiön ohjaamiseksi ja valvomiseksi.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Finpro ry on tehtyjen uudistusten ja maksullisten konsulttipalvelutoimintojen myynnin jälkeen nykyisellään lähes täysin Suomen valtion rahoittama. Finpro ry saa vuonna 2015 arviolta 100 000—200 000 euroa jäsenmaksutuloloja yhdistyksen jäseniltä, joita Finpro Oy ei tule enää saamaan jatkossa Finpro ry:n toimintojen siirryttyä valtion omistamalle Finpro Oy:lle. Toisaalta Finpro ry:n toiminnan luovutuksen yhteydessä luovutetaan Finpro Oy:öön yhdistyksen

sijoitusomaisuus, jonka arvo on noin 13 miljoonaa euroa. Kokonaisuudessaan voidaan arvioida, että Suomen valtiolta tarvittavaan valtionavustukseen ei ole oletettavissa olennaisia muutoksia Finpro ry:n yhtiöittämisen seurauksena.

Esitetyssä laissa säädetään, että yhtiön toimintaan myönnetään valtionavustusta valtion talousarvioon otettavien määrärahojen rajoissa. Tältä osin tilanne vastaa nykytilaa, jossa Finpro ry:lle myönnetään valtionavustusta talousarvion määrärahan rajoissa. Lakiesityksellä ei aseteta uusia maksuvelvoitteita valtiolle.

3.2 Henkilöstövaikutukset

Yhtiöittämisen välittömät vaikutukset Finpron operatiiviseen toimintaan arvioidaan olevan melko pieniä. Henkilöstö tulee siirtymään uuteen yhtiön vanhoina työntekijöinä. Finpro ry:n toiminnan muuttamisella osakeyhtiömuotoiseksi voisi mahdollisesti olla vaikutuksia Finpron ulkomaan edustustojen yhteydessä toimivaan henkilöstöön, jos diplomaattistatuksien saaminen vaikeutuisi osakeyhtiön palveluksessa oleville henkilöille. Riski diplomaattistatuksien menettämisen osalta on kuitenkin arvioitu pieneksi ja ehdotetun lain odotetaan edesauttavan Finpro Oy:n katsomista valtiolliseksi toimijaksi, joka puolestaan edesauttaisi diplomaattistatuksen saamista. Finpron henkilöstön työnantajan oikeushenkilöllisyyden muuttuessa rekisteröidystä yhdistyksestä osakeyhtiöksi on lisäksi muutettava tuloverolain (1535/1992) 11, 76 ja 77 §, jotta Finpro Oy:n ulkomaille lähetettyjen työntekijöiden verotuksellinen asema säilyisi samana kuin aiemmin.

3.3 Omistajaohjaus sekä elinkeino- ja innovaatiopoliittinen ohjaus

Osakeyhtiömuodossa harjoitettu toiminta mahdollistaa yksinkertaisen hallinnon ja selkeän johtamisen sekä helpottaa ministeriön ja yhtiön toimielinten välistä yhteistyötä. Lisäksi yksinkertainen hallintomalli edesauttaa ministeriön ohjausta paremmin kuin yhdistysmuodossa harjoitettu toiminta. Ehdotettu laki Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä selkeyttää omistajaohjausta entisestään, kun laissa säädetään yhtiön tarkoituksesta, tehtävistä, julkisia palveluita tuottavasta ja voittoa tavoittelemattomasta asemasta sekä siitä, että yhtiöllä on velvollisuus antaa tietoja omistajaohjausta suorittavalle työ- ja elinkeinoministeriölle.

3.4 Kilpailupoliittiset vaikutukset

Finpro Oy on ainutlaatuinen yhteisö siinä mielessä, että mikään muu yhteisö ei Suomessa harjoita samaa toimintaa kuin Finpro Oy. Nykymuotoinen Finpro ei toimi kilpailullisilla markkinoilla eikä harjoita liiketoimintaa, joten lakiesityksellä ei ole kilpailupoliittisia vaikutuksia.

3.5 Yritysvaikutukset ja vaikutukset palvelujen käyttäjille

Osana Finpron toiminnan laajaa uudistusta yhtiöittämisellä on positiivisia vaikutuksia niin asiakkaiden parempaan palveluun kuin Finpron toiminnan, hallinnon ja ohjauksen tehostumiseen. Finpron yhtiöittäminen ja laki Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä eivät vaikuta välittömästi Finpron asiakkaisiin, sillä Finpron palvelut ja toiminta jatkuvat yhtiöittämisen jälkeen ennallaan. Kyseessä olisi muutos, jolla on pääasiallisesti välittömiä vaikutuksia vain Finpron hallintomalliin, juridiseen toimintamuotoon sekä lainsäädännölliseen asemaan valtionyhtiönä.

4 Asian valmistelu

4.1 Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Valmistelutoimenpiteet Finpro ry:n muuttamiseksi Suomen valtion omistamaksi osakeyhtiöksi ovat käynnistyneet jo vuonna 2014. Valmistelussa ovat keskeisesti olleet mukana työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoasiainministeriö, Finpro ry:n johto sekä keskeiset elinkeinoelämän järjestöt, kuten Elinkeinoelämän keskusliitto (EK), Suomen Yrittäjät (SY), Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry sekä Teknologiateollisuus ry.

Finpro ry:n yhtiöittämisestä on laadittu useita selvityksiä. Asiaan liittyen on selvitetty Finpro ry:n yhtiöittämiseen liittyviä juridisia näkökohtia sekä elinkeinopolitiikan strategiseen johtamiseen liittyviä näkökohtia. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö on selvittänyt Finpro ry:n yhtiöittämisperusteeseen, hallintomalliin ja valtion vastuisiin osakeyhtiön omistajana liittyviä näkökohtia. Verottajalta on pyydetty ja saatu ennakkoratkaisu yhtiöittämisen verovaikutuksista.

Suunnitellusta muutoksesta on laadittu runsaasti myös muuta materiaalia Finpro ry:n ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyönä päätöksenteon valmistelemiseksi sekä Finpro ry:n jäsenkouksia että ministeriön päätöksentekoa varten.

Erillisen lain säätämisen tarpeellisuus Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä on tullut esille Finpro ry:n johdon, ulkoministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön välisissä neuvotteluissa sekä Finpron yhtiöittämisestä vastaavassa ohjausryhmässä tässä esityksessä aiemmin mainituin perustein. Päätös lainvalmistelun aloittamisesta on tehty työ- ja elinkeinoministeriön virkamiesjohdossa toukokuussa 2015.

4.2 Lausunnot ja niiden huomioon ottaminen

Lausuntopyyntö lähetettiin 17 taholle, joista 10 esitti lausunnon. Lausunnoissa suhtauduttiin pääsääntöisesti myönteisesti Finpro ry:n yhtiöittämiseen sekä ehdotettuun lakiin ja sen tavoitteisiin.

Ulkoasiainministeriö totesi lausunnossaan, että esitetyssä Finpron toiminnan uudistuksessa on lähdetty liikkeelle Finpron kotimaan toiminnan tarpeista, ei niinkään Finpron ulkomaan toimintojen lähtökohdista. Yleisesti ulkoasiainministeriön näkökulmasta pidettiin perusteltuna, että Finpro Oy:stä säädetään lailla, jonka lisäksi ehdotettu laki selkiyttäisi Finpron asemaa ja suhdetta valtionhallintoon. Ulkoasiainministeriön lausunnossa esitettiin lisäksi, että yhtiön tehtäviin voisi ehdotetussa laissa lisätä kirjauksen siitä, että yhtiö voi toteuttaa ulkoasiainministeriön toimeksiannosta tehtäväänsä liittyviä kehitysyhteistyöhankkeita. Samalla yhtiön rahoitusta koskeva pykälä tulisi kirjata siten, että valtionavustusta voisi myöntää ulkoasiainministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriö on ulkoasiainministeriön lausunnon saatuaan ja ulkoasiainministeriön kanssa neuvoteltuaan arvioinut mahdollisuuksia lisätä lakiehdotukseen ulkoasiainministeriön toimesta esitettyjä asioita. Työ- ja elinkeinoministeriön on käydyn keskustelun seurauksena muuttanut lakiehdotuksen 4 §:ää siten, että se mahdollistaa ulkoasiainministeriön rahoittamien hankkeiden ja toimenpiteiden toteuttamisen Finpro Oy:n toimesta.

Oikeusministeriön kommentit liittyivät ehdotetun lain suhteeseen osakeyhtiölakiin, yhtiön tiedonantovelvollisuuksiin sekä yhtiön perustamiseen. Oikeusministeriö huomautti, että lakiehdotuksessa jossain määrin epäselväksi jää se, onko ehdotetulla tehtävien ja tarkoituksen määrittelyllä yhtiöoikeudellisia oikeusvaikutuksia vai onko niiden tarkoituksena täydentää omista-

jaohjausta koskevaa sääntelyä. Yhtiön tiedonantovelvollisuuksista ehdotettiin arvioitavaksi tarve säätää tiedonantovelvollisuuksien laiminlyönnin seuraamuksista. Lisäksi kiinnitettiin huomiota siihen, että perustettavan yhtiön vastaanottaessa Finpro ry:n varat, velat ja vastuut, kyse ei ole yleisseuraannosta.

Maa- ja metsätalousministeriö totesi lausunnossaan, että Finpro ry:n yhtiöittäminen voidaan katsoa edistävän Finpron yhteistyötä Team Finland -verkoston kanssa. Lausunnossaan maa- ja metsätalousministeriö ehdotti Finpro Oy:n tehtävien täsmentämistä laissa siten, että yhdeksi yhtiön tehtäväksi määriteltäisiin elintarvikkeista tiedottaminen ja menekinedistäminen. Työ- ja elinkeinoministeriö on ottanut ehdotuksen huomioon, mutta ei näe tarvetta muuttaa lakiehdotuksessa esitettyjä Finpro ry:n tehtäviä, koska elintarvikkeista tiedottaminen ja menekinedistäminen ovat mahdollisia jo lakiehdotuksessa esitettyjen Finpro Oy:n tehtävien puitteissa.

Valtioneuvoston kanslia korosti lausunnossaan Team Finland -toiminnan tehostamista ja vaikuttavuutta ja katsoo Finpro Oy:n osakeyhtiömuotoisen toimintatavan edesauttavan Team Finland -toiminnan tehokasta toteuttamista. Valtioneuvoston kanslia piti tärkeänä, että työ- ja elinkeinoministeriön ohella myös Team Finland -ohjausryhmä saa pyynnöstä sen toiminnan kannalta tarpeelliset tiedot.

Tekes kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että Finpro Oy tulisi saattaa samaan asemaan luottamuksellisen tietojenvaihdon suhteen kuin mm. Tekes ja Finnvera Oyj. Tämän vuoksi lakia yrityspalvelujen asiakas-tietojärjestelmästä (240/2007) tulisi muuttaa. Tämän lisäksi Tekesin lausunnossa todettiin tarve selvittää Finpro Oy:n toiminnan luonne siltä osin, että onko sen toiminnassa kyse edes osittain julkisen vallan käyttämisestä.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK totesi lausunnossaan kannattavansa ehdotettua lakia. Lausunnossa toivotaan erityisesti, että Finpro Oy:n hallituksessa elinkeinoelämän ja järjestöjen edustus ja osallistuminen jatkuu yhtä vahvana kuin lakkautettavassa Finpro ry:ssä.

Keskuskauppakamari piti lausunnossaan tärkeänä, että Finpro Oy ei palvelutoiminnassaan tule vääristämään kilpailua. Lausunnon mukaan julkisen sektorin tehostamiseksi ei tule ylläpitää ja kehittää sellaisia julkisia kansainvälistymispalveluita, joita pystytään tarjoamaan myös yksityisten palveluntarjoajien toimesta.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry totesi lausunnossaan, että yhteistyö elinkeinoelämän järjestöjen ja Finpron välillä on toiminut hyvin, jonka lisäksi yhteistyön jatkuminen ja kaikkien Finprossa edustettujen toimintojen huomioon ottaminen valtion omistaman Finpro Oy:n toiminnassa on tärkeää. Lausunnossa esitettiin, että hallituksen esitykseen otettaisiin kuvaus matkailun edistämistoiminnon järjestämisestä Ruotsissa ja Tanskassa. Työ- ja elinkeinoministeriö on lausunnon saatuaan lisännyt hallituksen esitykseen kuvaukset matkailunedistämistoiminnoista Ruotsissa ja Tanskassa.

Teknolohiateollisuus ry totesi lausunnossaan kannattavansa esitystä laiksi Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä. Teknolohiateollisuus ry korosti lausunnossaan pk-yritysten viennedistämispalvelujen tason varmistamista sekä elinkeinoelämän ja Finpron välisen yhteistyön tärkeyttä. Lausunnossa toivottiin erityisesti, että elinkeinoelämän edustus ja osallistuminen Finpro Oy:n toiminnassa vahvistuisi entisestään.

Suomen Yrittäjät ry tukee lausunnossaan Finpro ry:n muuttamista Finpro Oy -nimiseksi osakeyhtiöksi. Lausunnossa korostettiin Finpro Oy:n hallinnossa tarvittavan yritystoiminnan ja kansainvälisen kaupan asiantuntemuksen tärkeyttä sekä esitettiin huoli Finpron rahoituksen turvaamiseen liittyen.

Kaikki lausunnot on otettu ehdotetun lain jatkovalmistelussa sekä yhtiöittämissä toteuttamisen suunnittelussa huomioon.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Finpro ry:n toiminnan siirtyessä valtion omistamalle Finpro Oy:lle, tuloverolain 11, 76 ja 77 § tulee muuttaa siten, että kyseisissä pykälissä mainitaan Finpro Oy. Edellä mainittuja pykälä koskevan tuloverolain muutoksen tekee valtiovarainministeriö osana laajempaa tuloverolakiin tehtävää uudistusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Tarkoitus ja asema. Pykälässä määritellään Finpro Oy:n tarkoitus ja asema ja se, että Finpro Oy kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön omistajaohjaukseen. Finpro Oy ei ole viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 4 §:ssä tarkoitettu julkista valtaa käyttävä viranomais.

2 §. Tehtävät. Finpro Oy:n tehtäviin kuuluvat suomalaisten yritysten kilpailukykyyn, kansainvälistymisen ja viennin edistäminen, yritysten kansainväliseen kauppaan liittyvän osaamisen kehittäminen, ulkomaisten investointien ja pääomasijoitusten edistäminen Suomeen sekä ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun edistäminen, kehittäminen ja tutkiminen. Tehtävät vastaavat nykymuotoisen Finpro ry:n tehtäviä.

3 §. Taloudelliset toimintaperiaatteet. Pykälässä säädetään, että Finpro Oy on voittoa tavoittelematon osakeyhtiö. Yhtiön mahdollinen voitto käytetään yhtiön tehtävien mukaiseen omaan toimintaan ja osaamisen kehittämiseen.

4 §. Yhtiön rahoitus. Pykälässä säädetään, että yhtiön toimintaan myönnetään valtionavustusta valtion talousarvioon otettavien määrärahojen rajoissa. Pykälä mahdollistaa sen, että yhtiön toimintaan voivat myöntää valtionavustusta työ- ja elinkeinoministeriön lisäksi myös muut tahot.

5 §. Yhtiön tiedonantovelvollisuus. Pykälän mukaan Finpro Oy:n on annettava työ- ja elinkeinoministeriölle tarvittavat tiedot yhtiön ohjaamiseksi ja valvomiseksi.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Finpro Oy -nimisestä osakeyhtiöstä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tarkoitus ja asema

Suomen talouden ja elinkeinoelämän kansainvälisen kilpailukyvyn ja kansainvälistymisen edistämistä ja tukemista varten osana elinkeino- ja innovaatiopolitiikan tavoitteita on Finpro Oy -niminen osakeyhtiö (*yhtiö*).

Yhtiö on valtion omistuksessa ja hallinnassa. Yhtiö kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön (*ministeriö*) hallinnonalaan, ja ministeriö vastaa yhtiön omistajaohjauksesta. Yhtiön omistusta koskevasta päätöksenteosta ja omistajaohjauksesta säädetään valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetussa laissa (1368/2007).

2 §

Tehtävät

Yhtiön tehtävänä on:

- 1) suomalaisten yritysten kilpailukyvyn, kansainvälistymisen ja viennin edistäminen sekä yritysten kansainväliseen kauppaan liittyvän osaamisen kehittäminen;
- 2) ulkomaisten investointien ja pääomasijoitusten edistäminen Suomeen;
- 3) ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun edistäminen, kehittäminen ja tutkiminen.

Yhtiö vastaa tehtäväänsä liittyvästä kansainvälisestä toiminnasta. Yhtiöllä voi tehtävänsä toteuttamiseksi olla tytäryhtiöitä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhtiön tehtävistä.

3 §

Taloudelliset toimintaperiaatteet

Yhtiön tarkoituksena ei ole voiton tuottaminen. Yhtiön voitto käytetään kokonaisuudessaan yhtiön tehtävien mukaiseen omaan toimintaan ja osaamisen kehittämiseen.

4 §

Yhtiön rahoitus

Yhtiön toimintaan myönnetään valtionavustusta valtion talousarvioon otettavien määrärahojen rajoissa. Valtionavustuksesta säädetään valtionavustuslaissa (688/2001).

HE 87/2015 vp

5 §

Yhtiön tiedonantovelvollisuus

Yhtiön on annettava ministeriölle sen pyynnöstä tiedot, jotka ovat tarpeen yhtiön ohjaamiseksi ja valvomiseksi.

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 2015

Pääministeri

Juha Sipilä

Elinkeinoministeri Olli Rehn